

Czy ochrona źródeł w Puszczy Knyszyńskiej jest skuteczna i zadowalająca?

Is the protection of springs in Knyszyn Forest effective and satisfactory?

ELŻBIETA JEKATIERYNZUK-RUDCZYK, PIOTR ZIELIŃSKI, KATARZYNA PUCZKO

*Zakład Ochrony Środowiska, Instytut Biologii
Wydział Biologiczno-Chemiczny
Uniwersytet w Białymstoku
15–245 Białystok, ul. Ciołkowskiego 1J
e-mail: rudczyk@uwb.edu.pl*

Słowa kluczowe: źródłiska nizinne, ochrona źródeł, degradacja źródeł.

Źródłiska w Parku Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej (PKPK) są ważnym elementem przyrody, jednak do tej pory żadnego z nich nie objęto dodatkową formą ochrony. Występują w kilku rezerwach, przy czym są to obiekty często trudno dostępne, odległe od dróg i ścieżek leśnych. Niektóre z naturalnych wypływów wody podziemnej zostały wyeksponowane przy ścieżkach edukacyjnych wytyczonych w rezerwach Krzemianka, Jałówka i Krasne. Badania źródeł na terenie Puszczy Knyszyńskiej przeprowadzono w latach 2014–2015. Zinventaryzowano ponad 200 wypływów, a w 80 z nich pomierzono/oszacowano wydajność oraz dokonano analizy jakości wody. W trakcie niskich stanów wody latem 2014 i 2015 roku wydajności wypływów najczęściej oscyływały w granicach $0,5\text{--}2,0\text{ dm}^3\cdot\text{s}^{-1}$. Badane wody źródeł cechowały się bardzo dobrą jakością, bez zauważalnych śladów działalności człowieka. Jedynie w rezerwacie Krzemianka notowano podwyższone wartości chlorków i sodu, co związane jest z utrzymaniem drogi krajowej E8 Białystok–Suwałki. Parametry fizyczno-chemiczne wody źródeł były typowe dla I klasy jakości wód powierzchniowych. Strefy wypływów na terenie PKPK są narażone na dewastację, przekształcenie niszy źródłiskowej oraz zmianę stosunków wodnych poprzez niewłaściwą gospodarkę wodą. Przykłady negatywnego wpływu na zasoby wodne w regionie PKPK to: zmiany sieci wód powierzchniowych, tworzenie stawów, wylesienie w strefach wypływów, niekontrolowane wysypiska śmieci oraz działalność bobrów.